

43 השני כפרוש הכתוב, שבא בהמשך למה שכתוב בהתחלת
44 הכתוב מי מנה גו', הינו, מי יוכל לספור "רבע ישראל"
45 היינו שאין להם מספר. שזהו על-דרך מה שכתוב והיה מספר
46 גו' אשר לא ימד ולא יספר שאין להם גבול ומספר (וראה באריכות
47 במאמר על פסוק זה, והיה מספר גו'
48 שהוא הפטרת פרשת במדבר, שנאמר
49 בשבת פרשת במדבר תשכ"ו, יצא
50 לאור עם ביאור בדרך אפשר בידבר
51 מלכות לפרשת במדבר שנה זו).

52 והנה, בפסוק זה "מי מנה עפר
53 יעקב ומספר את רובע ישראל" נזכרו
54 שתי הדרגות ד' יעקב'
55 ו'ישראל', שהן שתי הדרגות
56 הכלליות של עם ישראל, הנקראים בני
57 יעקב ובני ישראל שבהן בשתי
58 דרגות אלו נכללים כל בני
59 ישראל מריש כל דרגין עד
60 סוף כל דרגין, מראש (והתחלת)
61 כל הדרגות עד סוף כל הדרגות שיהי
62 'יעקב' הוא מלשון 'עקב',
63 וכשם שהעקב הוא החלק התחתון
64 ביותר בגוף, כך בחינה זו היא הבחינה
65 הנמוכה ביותר שזוהי תחתית
66 המדרגות שבנשמות ישראל
67 כפי שהם בכחינת עקב
68 שברגל, ו'ישראל' הוא
69 אותיות 'לי ראש' (כדאיתא
70 בספרים⁶), שזוהי בכחינת
71 ראש ומוחיין שבנשמות
72 ישראל, הנעלית מהבחינה
73 התחתונה, בחינת עקב, לאין שיעור,
74 כשם שהראש נעלה מהעקב ויש
75 ביניהם פער עצום, והכונה לדרגות
76 הכי גבוהות ונעלות בעם ישראל ועד
77 לדרגה שאין למעלה הימנה
78 וכל הדרגות יחד, מהכי תחתונה ועד
79 הכי עליונה, נכללות יחד בפסוק זה,
80 "מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע
81 ישראל".

82 אף צריך להבין⁵, לאחר שנתבאר
83 שהפסוק כולל את כל הדרגות בעם
84 ישראל, עדיין יש מקום לדייק מהו

בדברי בלעם על עם ישראל, נאמר:

1 מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל¹. הנה פסוק
2 זה קאי מכוון בכללות הן על
3 זמן הזה זמן הגלות) והן על
4 הגאולה, כמובן ממה שכתוב
5 בסיום הענין, בהמשך הפסוקים
6 בפרשת בלק כעת יאמר ליעקב
7 ולישראל מה פעל אל², שיש
8 בזה במשמעות הביטוי "כעת" שני
9 פירושים³, הראשון, פירוש אחד
10 לשון הנה היינו שהפסוק מדבר על
11 בני ישראל בימים ההם ועל הזמן הזה.
12 והשני, פירוש שני לשון עתיד
13 (עוד עתיד להיות עת כו')
14 ולפי הפירוש השני הכוונה על לעתיד-
15 לבוא, ימי הגאולה, ומזה מזה
16 שהפסוק "כעת יאמר" מתפרש גם
17 בלשון הווה וגם בלשון עתיד מובן
18 גם בנוגע למה שכתוב
19 בהתחלת הענין, מי מנה גו',
20 דקאי שהכתוב מכוון הן על
21 אותו הזמן, והן (ובעקר) על
22 הזמן שעליו נאמר⁴ בכבואת
23 הושע והיה מספר בני ישראל
24 כחול הים אשר לא ימד ולא
25 יספר, המדבר בכיורו על לעתיד-
26 שבפסוק זה נזכרו בבת
27 אחד שני הענינים ד' מספר"
28 ו"לא יספר", למרות שלכאורה זו
29 סתירה מיניה וביה, כי "מספר", גם
30 מספר גדול ביותר מורה על מספר
31 מוגבל, ואילו "לא יספר" פירושו ריבוי
32 ללא גבול, ובכל זאת שני המושגים
33 נזכרים כאן יחד על-דרך שני
34 האופנים שיש לפרש במה
35 שכתוב כאן בפסוק הפותח את
36 המאמר ומספר את רבע
37 ישראל⁵, יש לפרש זאת בשני
38 פירושים. הראשון, פירוש אחד
39 שיש מספר ל'רבע (זרע
40 ההולדה) ישראל" אלא שהוא
41 מספר גדול מאד. והשני, והפירוש

בס"ד. י"ב תמוז, ה'תשכ"ו (הנחה בלתי מוגה)

1 מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל¹.
2 הנה פסוק זה קאי בכללות הן על אותו
3 הזמן (זמן הזה) והן על לעתיד-לבא, כמובן
4 ממה שכתוב בסיום הענין, "כעת יאמר ליעקב
5 ולישראל מה פעל אל-ל²", שיש בזה שני
6 פירושים³. הראשון, לשון הנה. והשני, לשון
7 עתיד (עוד עתיד להיות עת כו'), ומזה מובן גם
8 בנוגע למה שכתוב בתחילת הענין, "מי מנה"
9 וגו', שקאי הן על אותו הזמן, והן (ובעקר) על
10 הזמן שעליו נאמר⁴ והיה מספר בני ישראל
11 כחול הים אשר לא ימד ולא יספר, שבפסוק זה
12 נזכרו שני הענינים "מספר" ו"לא יספר", על-
13 דרך שני האופנים שיש לפרש על הפסוק
14 "ומספר את רבע ישראל"⁵, הראשון, שיש
15 מספר ל'רבע ישראל". והשני, כפרוש הכתוב,
16 שבא בהמשך למה שכתוב בתחלת הכתוב "מי
17 מנה" גו', הינו, מי יוכל לספור את "רבע
18 ישראל", שזהו על-דרך מה שכתוב "והיה
19 מספר גו' אשר לא ימד ולא יספר". והנה,
20 בפסוק זה נזכרו שתי דרגות "יעקב" ו"ישראל",
21 שבהם נכללים כל בני-ישראל מריש כל דרגין
22 עד סוף כל דרגין, שיהי "יעקב" הוא מלשון
23 'עקב', שזוהי תחתית המדרגות שבנשמות
24 ישראל כפי שהם בכחינת עקב שברגל,
25 ו'ישראל' הוא אותיות 'לי ראש' (כדאיתא
26 בספרים⁶), שזוהי בכחינת ראש ומוחיין
27 שבנשמות ישראל, ועד לדרגה שאין למעלה
28 הימנה. אף צריך להבין⁵, מהו הענין שבני יעקב

(1) פרשתנו (בלק, כג, י"ד. 2) שם, כג. 3) פירוש "ע"פ. 4) הושע ב, א. 5) ראה רד"ה מי מנה העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ס"ע א'נג). 6) שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט. סה"מ"צ להצ"צ טו, ב - בשם הזהר.